

Айзък Азимов

Дискриминатор

- Готов ли е? – вдигна безизразен поглед хирургът.
- „Готов“ е относително понятие – отвърна медицинският инженер.
- Ние сме готови. Той е неспокоен.
- Всички са така... Ами какво, тази операция е сериозна.
- Сериозна или не, трябва да е благодарен. Избрали са го измежду огромно количество пациенти и честно да си кажа аз не смятам...
- Не говорете така – прекъсна го хирургът. – Не е наша работа да взимаме решения.
- На нас ни го съобщават. Но трябва ли да се съгласяваме с него?
- Да – отсече решително хирургът. – Ние сме съгласни. Изцяло и чистосърдечно. Операцията е твърде сложна, за да пристъпваме към нея разколебани. Този мъж е доказал своята значимост в редица случаи и профилът му е напълно подходящ за Борда на човечеството.
- Добре – оемкна малко другият.
- Мисля да си поприказвам с него направо тука – заяви хирургът. – Става дума за нещо дребно и твърде лично.
- Няма да има полза. Той е нервен и е направил своя избор.
- Наистина ли?
- Да. Исква метал, като всички.
- Изречението на хирурга не се промени. Той се загледа в ръцете си:
- Понякога човек може да ги разубеди.
- Защо си правите труда? – запита напълно безразличен медицинският инженер. – Щом иска метал, нека да е метал.
- Вас не ви ли е грижа?
- А защо трябва да ме е грижа? – отвърна той с неприкрита жестокост. – И така и така става дума за медико-инженерен проблем, а аз съм медицински инженер. Мога да се справя с него. Защо да се стремя да правя нещо повече от това?
- Според мен е въпрос на съвместимост – отбеляза безпристрастно хирургът.
- Съвместимост! Не можете да я използвате като аргумент. Какво значение има за пациента съвместимостта на материалите?
- За мен има значение.
- Оставете си с вашето мнение в малцинство. Тенденцията е срещу вас. Нямаме друг избор.
- Не мога да не опитам – хирургът махна по посока на медицинския инженер да запази тишина. В жеста му нямате и капка нетърпение, просто движенията му бяха бързи. Съобщи на сестрата за намерението си предварително, като я предупреди кога да дойде. Времето бе

наближило и сега той натисна малък бутон, двойната врата бързо се отвори. Пациентът пристигна на автоматична количка, а сестрата пристъпват чевръсто около него.

– Можете да излезете, сестро – обърна се към нея хирургът, – но изчакайте навън. Ще ви извикам – даде той знак с глава на медицинския инженер.

Вратата се затвори след двамата. Мъжът в количката ги проследи с поглед през рамо, докато излязат. Кожата на врата му бе съсухрена, а около очите му имаше бръчки. Личеше, че е току-що избръснат, а на ноктите на ръцете му бе направен маникюр. Стискаше здраво ръкохватките на автоматичния стол. Пациент от високо привилегированото съсловие, за него се бяха погрижили от... Както и да е, по лицето му се четеше раздразнение:

– Ще започнем ли днес?

– Този следобед, сенаторе – кимна в знак на потвърждение лекарят.

– Разбрах, че ще са необходими седмици.

– Не и за самата операция, сенаторе. Но има редица допълнителни неща, за които трябва да се погрижим. Става дума за задължителното възстановяване на кръвообращението и за хормоналната регулация. Тези процеси са сложни.

– А опасни ли са... – високопоставеният пациент сякаш едва сега усети необходимост да установи дружелюбни взаимоотношения, но все пак явно против волята си добави: – ...докторе?

Хирургът не обърна внимание на промяната в интонацията му:

– Всичко е опасно – отбеляза той без заобикалки. – Стараем се да не се мотаем, за да мине всичко възможно по-безопасно. Но се иска време, обединените умения, усилия на много различни специалисти, оборудване, което прави такава операция възможна за толкова малко...

– Зная – прекъсна го невъздържано пациентът. – Отказвам да се чувствам виновен за това. Да не би да намеквате за някакво непристойно давление?

– Съвсем не, сенаторе. Решението на Борда никога не е поставяно под съмнение. Споменах за трудността и сложността на операцията, само за да ви дам яснота за моето собствено желание да я осъществя по най-добрия начин.

– Ами така и направете. Моето желание е същото.

– Тогава трябва да ви помоля да вземете решение. Има възможност да ви предоставим един от двата типа кибер-сърца: метален или...

– Пластмасов! – прекъсна го пациентът раздразнен. – Не е ли това

другият тип сърце, което искате да ми предложите, докторе? Евтина пластмаса. Аз не искам такова нещо! Направих избора си. Искам метално сърце.

– Но...

– Слушайте. Казаха ми, че изборът си е лично моя работа. Не е ли така?

– Когато съществуват две равностойни от медицинска гледна точка процедури, изборът е на пациента. В съвременната практика изборът зависи от пациента дори когато предлаганите процедури не са еднакво ценни, както в сегашния случай.

– Искате да ми кажете, че пластмасовото сърце превъзхожда другото? – присви очи недоверчиво сенаторът.

– Зависи от пациента. Според мен във вашия случай е така. И ние предпочитаме да не използваме израза „пластмасово сърце“. То е фибро кибер-сърце.

– Ако ме питате мен, то е пластмасово.

– Сенаторе, материалът не е пластмаса в широкия смисъл на понятието – поясни безкрайно спокоен лекарят. – Той е полимерен материал, но е от онези, които са далеч по-сложни от обикновената пластмаса. Става дума за сложна протеиновоподобна фибро тъкан. Нейната структура се приближава възможно най-много до структурата на човешкото сърце, което е сега във вас.

– Съвършено правилно. И сега човешкото сърце в моя гръден кош е износено, макар и да не съм достигнал още шейсет години. Не искам още едно такова сърце, благодаря. Искам нещо по-добро.

– Ние всички искаме нещо по-добро за вас, сенаторе. Фибро кибер-сърцето ще ви служи по-добре. Неговият потенциален живот е векове. То е абсолютно безвредно...

– Не се ли отнася същото и за металното сърце?

– Да, така е. Металното кибер-сърце представлява титаниева сплав, която...

– И не се износва? И е по-здрав от пластмасовото? Или от фибро, както искате го наречете...

– Металът е по-здрав, да. Но механичната сила не е обект на вниманието ни. Ако сърцето не е добре защитено, механичната сила не ви е от полза. Всичко, което се добере до сърцето, ще ви убие поради други причини, дори сърцето да е под контрол.

– Ако се счупи някое от ребрата ми, ще го заменя със същата титаниева сплав. Смяната на ребрата е лесна работа. Всеки може да го

направи по всяко време. Аз ще се метализирам дотолкова, доколкото пожелаея, докторе.

– Ваша воля, щом така предпочитате. Но би било честно да ви кажа, че макар при нито едно метално кибер-сърце да не се е чурила титаниевата сплав, за редица от този вид сърца повредата е в електрониката.

– Какво означава това?

– Това означава, че всяко кибер-сърце има механизъм, който определя скоростта на ритъма му. Металният вариант е снабден с електронна апаратура, тя поддържа ритъма. А това означава, че трябва да бъде включен цял механизъм от миниатюрни приспособления, за да променят сърдечния ритъм така, че той да подхожда на емоционалния и физически статус на индивида. Понякога там нещо не върви и хората умират преди грешката да бъде поправена.

– Никога не съм чувал за такова нещо.

– Уверявам ви, случва се и това.

– Искате да ми кажете, че се случва често?

– Съвсем не. Случва се рядко.

– Ами ще опитам. Какво ще ми кажете за пластмасовите сърца? Те нямат ли приспособление за определяне на ритъма?

– Естествено имат. Но химическият строеж на фибро кибер-сърце е доста по-близък до строежа на човешката тъкан. То е в състояние да реагира на йонния и хормонален контрол на самото тяло. И общият комплекс от приспособления, които то трябва да съдържа, е много по-оп-ростен, отколкото при металното кибер-сърце.

– Пластмасовото сърце никога ли не излиза от хормонален контрол?

– Досега не се е случвало с нито едно сърце.

– Защото не сте ги имплантирали често. Не е ли така?

Хирургът малко се забави с отговора си:

– Вярно е, че фибро кибер-сърцата не са използвани толкова дълго, колкото металните.

– Ето на. И в какво е тогава проблемът, докторе? Страх ви е, че се превръщам в робот... в Метало, както ги наричат, откакто и те станаха граждани?

– Няма нищо лошо в Металото като Метало. Както казвате, те също са граждани. Но вие не сте Метало. Вие сте човешко същество. Защо да не си останете човешко същество?

– Защото искам най-доброто за себе си. И то в случая е металното сърце. Разбирате ли?

– Много добре – кимна хирургът в знак, че разбира. – Ще ви помогнат да подпишете необходимите документи и после ще ви бъде имплантирано метално сърце.

– А вие ще ръководите операцията? Казаха ми, че сте най-добрият.

– Ще направя каквото е във възможностите ми, за да премине операцията леко.

После врата се отвори и автоматичната количка изведе пациента при сестрата, която го очакваше.

Медицинският инженер влезе, огледа през рамо излизащия пациент и изчака вратата да се затвори след него:

– Е, не ми е възможно само по вида ви да разбере какво е станало. Какво е решението му?

Хирургът се наведе над масата, за да отбележи последните си бележки:

– Както казахте, така и стана. Той настоя за метално кибер-сърце.

– В края на краищата те са по-добри.

– Разликата е незначителна. Те са от по-дълго време в употреба, нищо повече. Тази мания поразява човечеството, откакто Метало съществата получиха граждански права. Хората са обзети от странното желание да направят Метало съществата част от себе си. Стремят се към физическа мощ и издръжливост, която свързват с роботите.

– Процесът не е едностранен, докторе. Вие не работите с Метало същества, но аз работя и зная. Последните двама, които дойдоха за поправка, помолиха за фибро елементи.

– Получиха ли ги?

– В единия случай ставате въпрос само за сухожилия. Нямахте значение дали са от метал или от фибро тъкан. Другият искаше кръвна система или неин еквивалент. Казах, че не мога да му направя, не и без цялостно преустройство на структурата на тялото му с фибро тъкан... Но мисля, че един ден ще се стигне и до това. Метало същества, които не са истински Метало, а са от плът и кръв.

– Нямате обаче нищо против, така ли?

– А защо да имам? Нямам нищо против и срещу метализираните човешки същества. На Земята сега имаме два вида интелект. Защо да се мъчим с тези два вида. Нека да се приближават един към друг. Най-накрая няма да можем да ги различаваме. Защо да е нужно да ги различаваме? Ще имаме най-доброто съчетание от двата свята: плюсовете на хората, свързани с плюсовете на роботите.

– Ще получите хибрид – отговори хирургът, а в интонацията му се

долавяше някакво подобие на ярост. – Ще получите нещо, което не е нито едното, нито другото. Не е ли логично индивидът да е дотолкова горд с тялото си, със своята идентичност, че да не пожелае да ги смесва с някакви чужди същества? Би ли поискал той хибридизация?

– Това са расистки приказки.

– Тогава нека да е така – отговори хирургът спокойно. – Вярвам в съществата такива, каквито са. Не бих променил и частица от своето тяло по никакви причини. Ако някой орган се нуждае от подмяна, ще поискам да го заменят с такъв, който е най-близък по природа с него. Аз съм си аз, много съм доволен от себе си и не мога да бъда никой друг.

Завърши мисълта си. Сега трябваше да се приготви за операцията. Сложи силните си ръце в нагорещената пещ и ги остави да се зачервят до огненочервено. Така се стерилизираха изцяло. Но независимо от пламенните му думи, той никога не повиши глас, а по излъсканото му метално лице (както винаги) не се появи и следа от чувство.

КРАЙ

© 1967 Айзък Азимов

Isaac Asimov
Segregationist, 1967

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1138>]